

men jeg tør tilraade ethvert af Flertallets Forslag som i og for sig hensigtsmæssigt.

Clausen: Jeg maa beklage, at Betænkningen først nylig er bleven omdelt, saaledes at man ikke har kunnet sætte sig fuldstændig ind i den, som det kunde være ønskeligt. Ved imidlertid „iebliffelig“ at gennemlæse den, ser jeg, der er stillet et Ændringsforslag til § 5, som jeg ikke finder at kunne give min Tilslutning. Jeg beklager meget, at det ærede Udvalg er gaaet bort fra den oprindelige § 5. Det forekommer mig, hvad jeg allerede udtalte ved Sagens første Behandling, at Kirkeeieren har saa store Fordele ved Tidens Fremskridt, at han virkelig ogsaa nok kunde bære den Byrde, som er forbunden med Tidens Krav i den her omhandlede Henseende. Byrden med Hensyn til Opvarming af Kirken er i Virkeligheden ikke saa stor. Jeg talte for nogle faa Dage siden med Kirkeværgeren for en Kirke i min Hjemstavn, og spurgte ham, hvor meget Brændsel, man kunde regne, der gik til hver Dag, Kirken var opvarmet. Han svarede, at man der brændte Kul, og at det højeste, der brugtes, var 2 Epr. Kul for hver Selligdag, der var Varme i Kirken. Efter Lovforslaget skal Opvarming ske fra 15de Oktober til 15de April, og naar man regner 2 Epr. Kul til hver almindelig Søn- og Selligdag, hvorpaa Kirken skal opvarmes, vil det ikke blive noget stort Quantum eller nogen stor Kapital. Det forekommer mig derfor ikke, det kunde anses for saa meget byrdefuldt for Tiendeieren at udrede den Omkostning, der er forbunden med at levere saadant Brændsel, da man dog maa gaa ud fra, at Forholdene, efterhaanden som Tiden er gaaet frem, have udvirket sig saaledes, at han nu har betydeligt større Fordele af sin Tiende end tidligere. At Beboerne enkelte Steder selv ere deres Tiende, synes jeg ikke kan komme i Betragtning, thi har man kjøbt sin Tiende, maa man ogsaa være belavet paa at bære de Byrder, der billig kunne paalægges. Naar hele Kommunen er for Tiende, er Sagen en anden, da kan Afgiften udskrives af Kommunens Kasse, men er det enkelte, der som et Slags Konfortium ere Tienden, maa de finde sig i at bære en saadan Byrde. Jeg mener ikke, det vilde være for meget for forlange, at Tiendeieren som til at udrede Omkostningerne ved Anskaffelsen af Brændsel. Jeg kunde meget bedre have forstaaet, om man havde ladet Andre deltage en Smule i den større Beskoning ved Anskaffelsen af et Varmeapparat, men at fritage Tiendeieren for at levere Brændsel, som man maa antage skal leveres klar ud og klar ind, er efter min Mening urigtigt efter den, som jeg vil kalde det moralske Forpligtelse, der virkelig paahviler ham. Jeg vil gjøre opmærksom paa, at der er Steder, hvor der allerede af Kirkeeieren er indlagt Varmeapparat i Kirken, og hvor Tiendeieren leverer Brændselet, saaledes at de Vedkommende

have Varmen frit. Beboerne af disse Egne vilde jo, naar vi fik en saadan Lov, være udsatte for, at de selv efterhaanden kom til at bøde Brændselet. Jeg maa ogsaa minde om, at der fornylig er indkommet en Adresse til Thinget med en stor Mængde Underkrifter fra Svendborg Amts 6te Valgkreds, og som netop gaar ud paa, at man anser det for en Forpligtelse for Tiendeieren at besørge Kirkens Opvarming. Dette er altsaa en Anskuelse, hvormed jeg ikke staar ene, og jeg antager ogsaa, at det vil finde Tilslutning her i Thinget, at det maa anses for Tiendeierens Pligt at besørge en saadan Opvarming. Jeg maa derfor stemme imod Ændringsforslagene til § 5 og tilraade, at man vedtager denne Paragraf, som den staar i Lovforslaget. Der kunde maaske være adskilligt Andet i Betænkningen, at gjøre Bemærkninger ved, men da den, som sagt, kun har foreligget saa kort, og jeg først for et Dieblit siden har faaet den i Hænde, skal jeg ikke komme nærmere ind paa den.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Under denne Sags 1ste Behandling har jeg haft Leilighed til udsærlig at udtale mig om det indbragte Lovforslags hele Formaal og Indhold. Jeg skal derfor i Dag kun tilføje, at jeg har maattet paastømme det Hensyn, der i flere væsentlige Henseender af Udvalget er blevet taget til de Bemærkninger, som fra min Side bleve fremsatte under Sagens første Behandling, ligesom jeg ogsaa maa udtale min Anerkendelse af, at dette Lovforslag ved den Behandling, det har fundet i Udvalget, har vundet meget betydeligt i sin hele Form. Saaledes som det allerede tildeels er blevet berørt, af en af de sidste Talere (Bojsen), er der i førstnævnte Henseende fremkommet en væsentlig Forskjel fra, hvad der indholdes i Lovforslaget. Navnlige er dette slet ved Bestemmelsen i Ændringsforslagene under Nr. 6 og 7, hvilke, uagtet de i Øvrigt i flere Punkter adskillig sig fra hinanden, dog begge gaa ud paa, at Afgiften til Anskaffelse af Brændsel og øvrige Foranstaltninger til Kirkens Opvarming ikke skal paalægges Kirketiendeieren. Fremdeles er man gaaet bort fra den hele, som det forekommer mig, høist uheldige Bestemmelse i § 6 om en meget uanskelig Opgjørelse af en Deltagelse fra Tiendeierens Side, naar der skulde blive Spørgsmaal om en Opvarming af Kirken, ikke ved Kasseløbne men ved en egentlig Varmeindretning. Endelig har man i Overensstemmelse med, hvad der fornemmelig blev gjort gjældende fra min Side, ved Ændringsforslaget under Nr. 12, foreslaaet, at saadanne Lempelser, som allerede Loven af 19de Februar 1861 udtrykkelig havde foreskrevet, kunde indrykkes fra Ministeriets Side med Hensyn til forskellige Pligter, som bleve paalagte Kirketiendeieren, ogsaa skulde kunne finde Anvendelse ved denne Leilighed. Det er disse Forandringer, som